

LES POLÍTIQUES NEOLIBERALS A L'EDUCACIÓ ANDALUSA*

LA LEA, UNA APOSTA PER L'“EFICÀCIA DE L'ESCOLA”

José Segòvia Aguilar,
responsable d'Acció Sindical, USTEA Ensenyament

En la nostra opinió, el Govern és el primer responsable de l'educació primària. Els ocupadors i les seves empreses contribueixen, treballant amb el Govern i les institucions educatives a procurar objectius clars per a l'educació, d'acord amb les necessitats del mercat. OCDE 2004: Briefing paper for the 2004 meeting of educations Ministers. Dublin.

Les retallades en el sistema educatiu han estat un dels arguments que el PSOE ha posat damunt la taula en el debat electoral abans del 20N, defensant un missatge que atorgava la defensa d'allò que és públic al seu partit i la posada en marxa de polítiques privatitzadores, al PP.

I encara que és cert que hi ha diferències en els processos de privatització directa, no és menys cert que tots dos partits comparteixen el mateix full de ruta que neix del seguiment de les directives europees, estructurades al seu torn en les orientacions de l'OCDE i l'FMI.

El 2007, el Govern de la Junta d'Andalusia va aprovar la Llei d'Educació d'Andalusia (LEA), amb un ampli suport d'organitzacions com CCOO i la UGT.

En aquells moments, des d'USTEA ja vàrem denunciar que obria l'entrada de teories provinents del món de l'empresa o de cultures educatives allunyades de la nostra, i introduirien aquells aspectes que els tractats europeus marcaven com a “necessaris” per

a igualar els diferents sistemes educatius, seguint la línia de les teories d'“Eficàcia de l'Escola”

Una nova concepció de l'ensenyament públic, externalització i privatització dels serveis

La consideració del sistema educatiu públic com el conjunt de centres, serveis, programes i activitats de les administracions públiques de la Comunitat Autònoma o vinculats a les mateixes, (art. 3) ha obert la porta per a equiparar les dues xarxes (pública i privada-concertada), cosa que ha suposat l'accés de la iniciativa privada a serveis i programes adreçats en un principi a l'escola de titularitat pública: gratuïtat de llibres, ordinadors per a l'alumnat, pla d'obertura de centres, etc. Aquest mateix article és referit pels empresaris i els jutges per a demanar un augment de les subvencions públiques als centres privats o per a crear agències externes encarregades de serveis educatius (menjadors, obres, monitors...) com l'Agència Andalusia de Serveis Educatius.

L'autonomia dels centres

Està definida com un dels objectius essencials de la llei, una lectura detinguda de la LEA i dels decrets que l'estan desenvolupant, ens la dibuixa com una autonomia tutelada, una autonomia menú on els centres poden escollir sense sortir de l'oferta que la Conselleria fa. De fet la publicació dels reglaments orgànics no la reconeix per al professorat, que es veu obligat a seguir les línies marcades pels documents del centre, amb poc marge per a desenvolupar les seves pròpies idees, ja que el Pla

de Centre obliga tot el personal del centre i hi vincula la comunitat educativa.

Augment de la jerarquia i nou paper de la direcció

Al costat d'un augment de sou, reconeixement per a promocionar a la inspecció o possibilitat de canviar de centre, s'han posat en marxa una sèrie de mesures que fan dels equips directius veritables superiors jeràrquics i que podem resumir en:

- Són considerats els representants de l'Administració en els centres.
- Tenen la potestat de designar tutories, caps de departament i altres càrrecs pedagògics.

- Poden sancionar el professorat (potestat disciplinària).
- Poden imposar el seu criteri en el Pla de Centre i el projecte amb el qual es presenten a les eleccions es converteix en document orgànic del centre.

Avaluació i control extern. Millora de la pràctica docent i rendició de comptes

Amb la creació de l'Agència Andalusia d'Avaluació Educativa (AGAEVE), s'han convertit els processos d'avaluació externa en l'instrument més eficaç de pressió al professorat i als centres educatius.

L'obsessió per la millora dels resultats acadèmics fa que la Conselleria d'Educació utilitzi com a referència proves estàndards de comparació de resultats entre els diferents centres educatius, que encara que no són públiques, si serveixen de referència i ordenen els centres de manera "interna".

També la posada en marxa del Pla de Qualitat i Millora dels Rendiments Escolars, on es lliga una part important del sou del professorat i el 5% del pressupost del centre a la consecució dels objectius prèviament aprovats per la AGAEVE i el grau de satisfacció de les famílies, introdueix un complement de productivitat en tota regla, molt qüestionat pel professorat, experts i fins i tot pel Tribunal Superior de Justícia d'Andalusia.

En resum, es dissenya una manera d'organitzar els centres educatius i les relacions docents

centrades essencialment en quatre pilars: proves de diagnòstic o de referència, on cada curs milers de nins i nines realitzen unes proves que serveixen per a comparar els resultats amb altres centres i que en el fons obliguen el professorat a adaptar la seva metodologia i el seu temps educatiu. D'altra banda, l'augment de la jerarquització, definint clarament les direccions com a "prefectures" la tasca és controlar el professorat, exercir de representants de l'Administració educativa, tot això des d'un perfil més de gestor que de coordinador de la comunitat educativa; per últim, les anomenades avaluacions d'acompliment, que camuflades de diverses formes, es basen en un model on agents externs a l'escola (i interns) analitzen essencialment la tasca docent i marquen el grau d'assoliment dels objectius, tot això associat a incentius econòmics.

Tot això es basa en la idea que cal crear una superestructura que digui al professorat què ha d'ensenyar (proves de diagnòstic) i com ho ha de fer (avaluació d'acompliment), i perquè compleixi necessita un o una cap en una estructura jerarquitzada on se sàpigui qui mana i qui obeeix.

Com veiem, el camí està marcat, i el fons de les polítiques que ha posat en marxa el PSOE a Andalusia, neixen del mateix tronc i segueixen, desgraciadament, directrius semblants; ara s'entén que en el debat televisiu cap candidat dedicàs més d'un minut i mig a parlar d'educació.

*Aquest text s'ha traduït del castellà. □